

σκεπτόμενος. Εἶχον ἀνταλάξει λόγους τινὰς κοινούς· καὶ ὕψων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ δικτυωτόν, διενουόμεν. «Ὑπάρχουσι λοιπὸν τρία παιδία· τὰ γλυκίσματα εἶνε διὰ τὴν σύζυγόν του, ἡ κούκλα διὰ τὴν μικράν του κόρην, τὸ τύμπανον καὶ τὸ ὄπλον διὰ τοὺς υἱοὺς του, ἡ δὲ κρεατόπηττα ἐκείνη δι' αὐτόν.»

Αἰφνης, τὸν ἠρώτησα :

— Εἰσθε πατήρ, κύριε;

Ἀπήντησε :

— Ὅχι, κύριε.

Ἐσυγχίσθη ἐξαπίνης ὥσει εἶχον πράξει· χονδροειδῆ ἀπρέπειαν καὶ ἐπανάλαβον :

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην τὸ ἐσκέφθην ἀκούων τὸν ὑπηρέτην σας νὰ ὁμιλῇ περὶ παιγνιδίων. Ἀκούει τις χωρὶς νὰ προσέξῃ καὶ κάμνῃ τι παρὰ τὴν θέλησίν του.

Ἐμειδίασε, εἶτα ἐμορμύρισε

— Ὅχι, δὲν εἶμαι μάλιστα οὔτε συνεζευγμένος· ἐμείνα εἰς τὰ προκαταρκτικά.

Ἐλαβον τὸ ὕψος ἀναμιμνησκομένου αἰφνιδίως.

— Ἀ! . . . ἀλήθεια, εἰσθε μεμνηστευμένος ὅταν σὰς ἐγνώρισα. . . μεμνηστευμένος μετὰ τῆς δεσποινίδος Δέ Μανδάλ, νομίζω ;

— Μάλιστα, κύριε, ἡ μνήμη σας εἶνε ἐξαίρετος.

Ἐσχον ὑπέρμετρον τόλμην καὶ προσέθηκα :

— Μάλιστα, νομίζω ὅτι ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη λεχθέν, ὅτι ἡ δεσποινὶς Δέ Μανδάλ εἶχε συζευχθῇ τὸν κύριον . . . τὸν κύριον . . .

Ἐπρόφερεν ἡσυχῶς τὸ ὄνομα τοῦτο :

— Τὸν κ, Δέ Φλερέλ.

— Μάλιστα, ἀκριβῶς; . . . μάλιστα . . . ἐνθυμοῦμαι μάλιστα, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὅτι εἶχον ἀκούσει νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς πληγῆς σας.

Τὸν ἠτένισα κατὰ πρόσωπον καὶ ἠρυθρίασε.

Ἡ εἰλικρινὴς μορφή του, ἡ εὐσαρκος ἦν ἰσχυρὸν βεῦμα αἵματος καθίστα ἤδη πορφυράν, ἐχρωματίσθη ἔτι μᾶλλον.

Ἀπήντησε μετὰ ζωηρότητος, μετὰ τῆς αἰφνιδίας θερμῆς ἀνθρώπου ὑπερασπιζομένου ὑπόθεσιν ἀπολεσθεῖσαν ἐκ τῶν προτέρων, ἀπολεσθεῖσαν ἐν τῷ πνεύματί του καὶ τῇ καρδίᾳ του, ἀλλ' ἦν θέλει νὰ κερδίσῃ πρὸ τοῦ κοινού :

— Ἐχουσιν ἄδικον, κύριε, νὰ προσφέρωσι τὸ ὄνομα τῆς κυρίας Δέ Φλερέλ παρὰ τὸ ἐμόν. Ὅταν ἐπανῆλθον ἐκ τοῦ πολέμου, ἄνευ τῶν ποδῶν μου, φεῦ! δὲν θὰ ἐδεχόμην ποτὲ νὰ καταστῇ ἐκείνη σύζυγός μου. Ἦτο δυνατόν; ὅταν συζεύγονται, κύριε, δὲν πρόκειται περὶ ἐπιδείξεως μεγαλοφροσύνης· πρόκειται αὕτη νὰ ζήσῃ, ὅλας τὰς ἡμέρας, ὅλας τὰς ὥρας, τὰ λεπτά, τὰς στιγμάς, παραπλεύρως ἀνθρώπου, καὶ ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε βεβλαμμένος, καταδικάζεται συζευγνύμενος αὐτόν, εἰς βάσανον ἣτις θὰ διαρκέσῃ μέχρι τοῦ θανάτου! . . . Ὡ! καταλαμβάνω, θαυμάζω ὅλας τὰς θυσίας, τὰς ἀφοσιώσεις, ὅταν ἔχωσιν ὄριον, ἀλλὰ δὲν ἀποδέχομαι τὴν ἀπάρνησιν γυναικὸς ὀλοκλήρου ζωῆς, ἣν αὕτη ἐλπίζει εὐτυχῇ, ὅλων

τῶν τέρψεων, ὅλων τῶν ὀνείρων, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν θεατῶν. . . . Ὅταν ἀκούω ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ θαλάμου μου τὸν δοῦπον τῶν ποδῶν μου καὶ τῶν βακτηριῶν μου, τὸν θόρυβον αὐτὸν μύλου ὃν παράγω εἰς ἕκαστον βῆμα, ἔχω ἐξαγριώσεις νὰ πνίξω τὸν ὑπηρέτην μου. Πιστεύετε ὅτι δύναται τις νὰ δεχθῇ παρὰ γυναικὸς νὰ καρτερήσῃ πρὸς ὅ,τι αὐτὸς δὲν ἀνέχεται; Καὶ ἐπειτα, φαντάζεσθε ὅτι εἶνε ὥραϊα τὰ ἄκρα τῶν κνημῶν μου; . . .

Ἐσίγησεν. Τί νὰ τῷ εἶπω; ἀνεύρισκα ὅτι εἶχε δίκαιον. Ἦδυνάμην νὰ μεμφθῶ, νὰ καταφρονήσω, ν' ἀπονείμω μάλιστα ἄδικον, εἰς ἐκείνην; Ὅχι. Ὅμως; τὸ γεγονὸς σύμμετρον πρὸς τὸν κανόνα, τὸ ὀρθόν, τὴν ἀλήθειαν, τὸ προσῆκον, δὲν ἱκανοποιεῖ τὴν ποιητικὴν μου ὄρεξιν· τὰ ἡρωϊκὰ ταῦτα λείψανα μοὶ προῦκάλεσαν ὥραϊαν θυσίαν ἧς ἐστερούμην καὶ ἡσθανόμην ἐκ τούτου ἀπογοήτευσιν.

Τὸν ἠρώτησα αἰφνης :

— Ἡ κ. Δέ Φλερέλ ἔχει τέκνα;

— Μάλιστα, μίαν κόρην καὶ δύο παιδία. Δι' αὐτὰ δὲ φέρω τὰ παιγνίδια ταῦτα· ὁ σύζυγος αὐτῆς καὶ ἐκείνη ὑπῆρξαν ἀγαθότατοι πρὸς ἐμέ.

Ὁ σурμός ἀνῆρχετο τὴν κλιτύν, τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ, διέβη τὴν σήραγγα, εἰσῆλθε εἰς τὸν σταθμὸν ἐσταμάτησε.

Ἐμελλον νὰ προσφέρω τὸν βραχίονά μου διὰ νὰ βοηθήσω πρὸς κατάβασιν τὸν ἠκρωτηριασμένον ἀξίωματικόν, ὅτε δύο χεῖρες ἐξετάθησαν πρὸς αὐτόν, διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας.

— Καλημέρα! ἀγαπητὲ Ῥεβαλιέρ!

— Ἀ! καλημέρα, Φλερέλ!

Ὅπισθεν τοῦ ἀνδρὸς ἡ σύζυγος ἐμειδία φαιδρά, ἀκόμη ὥραϊα, στέλλουσα «Καλημέρα» διὰ τῶν κεχειριδωμένων δακτύλων της.

Μικρὰ κόρη, παρ' αὐτὴν ἐσκίρτα ἐκ χαρᾶς, καὶ δύο παιδία παρετήρουν μετ' ἀπλήστων ὀφθαλμῶν τὸ τύμπανον καὶ τὸ ὄπλον μεταβαίνοντα ἐκ τοῦ δικτυωτοῦ τῆς ἀμάξης εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πατρὸς των.

Ὅτε ὁ πάσχων εὐρέθη ἐπὶ τοῦ κρητιδώματος, ὅλα τὰ παιδία τὸν ἐνηγκαλίσθησαν.

Εἶτα, ἤρξαντο πορευόμενοι καὶ ἡ κορασίς, ἐκ στοργῆς, ἐκράτει ἐν τῇ μικρᾷ της χειρὶ τὸ δεκανίκιον, καθὼς θὰ ἡδύνατο νὰ κρατήσῃ, βαδίζουσα παραπλεύρως αὐτοῦ, τὸν ἀντίχειρα τοῦ μεγάλου της φίλου.

Ω

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ βροχή, ὅταν πίπτῃ, ἀκούεται, ὅχι ὁμῶς καὶ ἡ χιών. Καὶ ἡ συνήθης θλίψις εἶναι ὁμοίως θορυβώδης, ἀλλ' ἡ συγκεντρωμένη θλίψις εἶναι σιωπηλή. (Auerbach.)

Μὴ νομίσης ποτὲ ὅτι, ἐπειδὴ εἶσαι φίλος, ἔχεις διὰ τοῦτο

καὶ τὴν ἄδειαν νὰ λέγῃς πράγματα δυσάρεστα πρὸς τοὺς φίλους σου. Ἐξ ἐναντίας, ὅσῳ στενωτέρα εἶναι ἡ σχέσις σου μὲ πρόσωπόν τι, τόσῳ μὲ πλειοτέραν δεξιότητα καὶ εὐγένειαν πρέπει νὰ φέρῃσαι.

Ὁ ἀπερίσκεπτος καὶ ἄκαρπος ζῆλος ὁμοιάζει ἄνθρωπον, ὅστις ἐξεγείρει ἄρρωστον κοιμώμενον, ἵνα ἐρωτήσῃ αὐτὸν πῶς ἔχει.

Ἡ ἐνδοξος καταγωγὴ εἶναι φορτίον βαρύτατον, τὸ ὁποῖον ὅστις δὲν τὸ φέρει μετὰ τιμῆς, ἀναγκάζεται νὰ τὸ σύρῃ μετ' αἰσχύνῃς. (Segur).

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὡς ἡ δρόσος τῆς πρωΐας· μόνον ἐντὸς καθαροῦ δοχείου μένει καθαρά. (Bernardin de St Pierre).

Ἡ εὐφυΐα μορφοῦται ἐν τῇ ἐρημίᾳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὁ χαρακτήρ. (Goethe).

Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ εὐφυΐα εἶνε συνώνυμα τῆς μωρίας ὁσάκις δὲν κυβερνῶνται ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Ὁ ἔχων πνεῦμα δύναται πολλάκις νὰ ᾔνῃ ἀνόητος ἄνθρωπος, οὐδέποτε ὅμως ὁ ἔχων κρίσιν. (Larochefoucaud).

Ἡ εὐφυΐα πλάττει, ἡ κρίσις διακρινίζει. Ἡ κρίσις εἶνε ὁ ὀρθὸς λόγος τῆς εὐφυΐας, ἥτις ἄνευ ἐκείνης δὲν εἶναι ἢ περιβλεπτός τις παραφροσύνη. (Chateaubriand).

Ὑπάρχει παραφροσύνη νοῦς καὶ παραφροσύνη χαρακτῆρος.

Ἡ μὲν πρώτη θεραπεύεται, ἡ δευτέρα ὅμως εἶναι ἀνίατος.

Ἡ συκοφαντία εἶνε ὡς ὁ ἄνθραξ· ὅταν δὲν καίῃ ῥυπαίνει.

Μετὰ τοὺς ἀδάμαντας, ἡ κρίσις εἶνε τὸ σπανιώτατον τῶν κειμηλίων. (La Bruyère).

Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΟΥ

Ο ΚΥΡ ΣΤΑΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΥΡ ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

«Καταρρέομεν, καταρρέομεν, καταρρέομεν».

Καίτοι ἐκρίθη καὶ ἔτυχε τῆς προσηκούσης ὑπολήψεως· τὸ μικρὸν τοῦτο μελέτημα, ὅμως ἀληθῶς δὲν εἶναι παράκαιρον πλέον νὰ γραφῇ τι ἐτι περὶ αὐτοῦ, καθ' ὅτι παντὸς ἔργου ἀξίας ἀνομολογουμένης, ἡ ἀνάμνησις δὲν ὑπόκειται εἰς γηρασμόν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπαναγκαιότερον ἀποδοῖναι νὰ μελετᾶται συχνῶς, ἐπειδὴ τότε δὴ διακρίνονται καὶ αἱ κατὰ τὰς πρώτας ἐπισκοπήσεις αὐτοῦ διαλαθοῦσαι λεπτότητες. Εἶτα τὸ μικρὸν τοῦτο πλὴν πολὺ βαρύνον ἔργον ἔχει τὸ προτέρημα νὰ ᾔ τὸσῳ μᾶλλον ἐπίκαιρον πάντοτε, ὅσῳ ἀτυχῶς ἐπὶ μᾶλλον ὁσημέραι διαφθειρόμεθα. Καὶ σήμερον δέ, τὰ μὲν τούτου ἕνεκα ὁμιλοῦμεν περὶ αὐτοῦ, τὰ δὲ διότι αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ ρῆξωμεν τὸν στόνον τῆς θλίψεως ἣν ἐνέπνευσαν ἡμῖν, αἱ ἀλγεῖναι ἀλήθειαι του.

Ὁ κύρ Στάμος καὶ ὁ κύρ Λάμπρος, εἰσὶν τινες εὐτελεῖς κοινοὶ δι' ἡμᾶς, ὅτινες ἀληθῶς «δὲν δυνάμεθα ἐπὶ τῶν ἰδίων ἡμῶν ἐκ καλᾶμης καὶ ἀχύρου ποδῶν ἐπὶ μίαν μόνην στιγμὴν μόνον νὰ στηριχθῶμεν», ἀλλ' ὅμως κατὰ τὸν συγγραφέα καὶ κατ' οὐσίαν «εἶνε ἀδαμάντινοι κρίκοι ἐκ τῆς μακρᾶς χρυσῆς ἀλύσειος τῶν ἀθλητῶν τοῦ κόσμου τούτου». Διότι ἀπλοῖ μὲν ἀλλὰ χρηστοὶ περιθάλλουσι παρ' αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην, τὴν ἐντιμότητα καὶ εὐσέβειαν, αἵτινες παρέχουσιν εἰς τὸν βίον τὴν ἡρεμίαν τῆς ἡσυχάζουσης συνειδήσεως καὶ τὴν ἀγαλλίασιν τῆς αὐταρκείας. Οὔτε ἡ σημερινὴ τῶν ἡθῶν ἐκκλυσίς, ἀλλ' οὔτε καὶ αἱ μωραὶ κουφότητες εὐρὸν ποτε θέσιν παρὰ τὴν ἐστίαν αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτου αὐτοὶ μὲν εὐημεροῦσι, οἱ δὲ ἄλλοι διὰ τοῦ χρηστοῦ παραδείγματος τῶν φιλοτιμοῦνται εἰς μίμησιν, ἐν ᾧ σήμερον ἀντὶ ταύτης τῆς ὥραιας καὶ καθαρίου εἰκότος, ἡ ἡμετέρα κοινωνία προσφέρει εἰδεχθῇ θεάματα κατὰ πᾶν σημεῖον τῆς ἐνεργείας της. Οὔτε ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς συναλλαγαῖς πίστις, οὔτε ἐν τοῖς ἡθεσι χρηστότης, οὔτε οἰκογενειακαὶ ἀρεταί, φιλία, εὐσέβεια, οὔτε οὐδὲν ἄλλο τῶν καλῶν ἐσκήνωσέ που παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ περὶ ὅλα κατεπέσαμεν ἀπομακρυνθέντες τῶν προγονικῶν ἡθῶν, ἀπολακτίσαντες τὰς καταληφθείσας ἡμῖν πολυτίμους παρακαταθήκας αὐτῶν, πλὴν οὔτε καὶ ἀντικαταστήσαντες τινὰς τούτων, ἀφ' οὗ αἱ ἐμφανιζόμεναι σὺν τῷ χρόνῳ ἀνάγκαι τὸ ἀπαιτοῦσι, δι' ἐθίμων καὶ ἀρχῶν χρηστῶν καὶ ἐντίμων. Ἀ! πόση θλίψις καταπλυμμυρεῖ τὴν καρδίαν πρὸ αὐτῶν τῶν ἀλγεινοτάτων ἀτασθαλιῶν τῶν Ἑλλήνων, πόση μελαγχολία συσκιάζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἐπισκοποῦντος τὸ κοινωνικὸν τοῦτο θέαμα· καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ὕστατα καὶ εὐγενέστατα, ὁ πατριωτισμὸς καὶ τὸ φιλόπατρι ἐπνίγησαν. ἔξηφανίσθησαν. Ἀ! εἶνε φρικώδης ἡ θέσις μας· «Καταρρέομεν, καταρρέομεν, καταρρέομεν».

Ἰδοὺ ἡ βᾶσις τῆς κοινωνικῆς μελέτης τοῦ κ. Παρασκευαῖδου. Δύναται τις νὰ μὴ ἀλγήσῃ ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ δυσμοιρίᾳ; Αἰσθανόμεθα ἐν τοῖς λόγοις τῶν ὀλίγων αὐτῶν σκέψων διαπνέοντα τὸν πόνον ὃν ἐγέννησεν ἡ προσφιλόσοφος μελέτη τῶν παρ' ἡμῖν. Πικρία, πικρὰ ἐτι εἰρωνεία πληροῖ τὴν καρδίαν τοῦ γράφοντος, δι' ἧς μαστίζει τὰ πρόσωπα ὅλων ὅχι ἐκ τῆς ἐλπίδος ν' ἀναστρέψῃ τὴν πορείαν αὐτῶν, ἀλλὰ, διότι δὲν δύναται πλέον νὰ συγκρατήσῃ τὴν σφιδάζουσαν καρδίαν του. Καὶ ὅμως, αὐτοὶ οἱ ἡμεροὶ λόγοι οἱ τόσῳ ἀταράχως ἀπὸ τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ στόματος ἐκβαίνοντες, εἶνε σταγόνες καυστικῆς οἰκτρῆς πίπτοντες ἐπὶ τῶν σηπομένων σαρκῶν μας, ἵνα θεραπεύσωσι τὴν γάγγραιναν αὐτῶν, ἔχουσιν ἄπειρον τὴν δύναμιν, διότι ἐξευτελίζουσι πράγματα, ὧν τινων ἀληθῶς καταννοοῦμεν τὴν ἐξευτελιστικότητα καὶ ὧν θέλομεν ν' ἀπαλλαγῶμεν, ὅθεν καὶ διατελοῦμεν ἐν αἰσθηματί τινων εὐχαριστήσεως ἀκούοντες τὰς κατ' αὐτῶν καταφορὰς, πλὴν ὅμως ἀφ' ὧν δυσχεραίνομεν σπουδαιότατα νὰ ἐλευθερωθῶμεν. Ὀλίγαι μελεται οἷα ἡ προκειμένη θὰ ἐνέπνευε τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν νὰ τὰ ἐκρίζωσωμεν ἀφ' ἡμῶν· πλὴν καὶ πάλιν δυστυχέστατα